

Економічна теорія

Олексій СКАЛЕНКО

**ГЛОБАЛЬНА ІНФОРМАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ
АНТИКРИЗОВОГО СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

Резюме

Системний антикризовий соціально-економічний розвиток України в новітніх історичних умовах пріоритетно стратегічно залежить від імперативно виявлених, комплексно найвпливовіших чинників фундаментального виміру – майже суцільної інформатизації та відповідної глобалізації світу. У роботі представлено загальні положення стратегічної концептуалізації національного розвитку на основі нової, розробленої автором, системно-інформаційної методології, яка враховує передусім гуманітарний чинник як єдину рушійну силу ефективного й безпечного розвитку на глобально єдиній та максимально достовірній інформаційно-цільовій основі, а також нововиявлені реалії в соціально-економічній сфері України.

Ключові слова

Економічний процес, інформатизація, глобалізація, інтеграція, системний та загальносистемний підхід, системно-інформаційна методологія, концептуалізація, європейська та світова інтеграція, стратегія антикризового соціально-економічного розвитку у світовому, регіональному і національному вимірах.

© Олексій Скаленко, 2007.

Скаленко Олексій, провідний науковий співробітник Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України, академік Міжнародної академії інформатизації при ООН, Україна.

Класифікація за JEL: O10; O16.

Сучасна Українська держава існує й розвивається в особливих історичних умовах. З зовнішнього боку вона є специфічно відкритим суспільством, а з внутрішнього – перехідним, тобто суспільством, яке об'єктивно має реформувати своє соціально-економічне життя прискореними темпами. Таке глобально системне завдання є, відповідно, надскладним та кризонебезпечним, а отже, об'єктивно єдиним гарантом успіху й безпеки на цьому шляху для нашої держави є, передусім, методологічно-концептуальна інформація як знання про діяльність та розвиток у новітніх історичних умовах. Саме ці знання допоможуть системно врахувати чинники глобального впливу на хід процесів антикризового реформування національної економіки та соціального поступу в реальних умовах світового розвитку.

Загальносистемно аналізуючи стан національної економіки, можна відмітити, що, незважаючи на доволі широкий спектр пошуку відповідних часових стратегій ефективного і безпечного соціально-економічного розвитку, ми ще й досі, треба сказати, емоційно-політично підходимо до цієї проблеми, хоча сучасний світ динамічно змінюється та розвивається в умовах жорсткої політичної, військової й технологічно-економічної конкуренції. Маючи на увазі, що всі ці умови загальновідомі, в цій роботі ми звернемо увагу саме на загальносистемні або глобальні чинники, які в пріоритетно-стратегічному вимірі є об'єктивно найвпливовішими і вже на початкових етапах слугують незаперечним гарантом успіху в сфері соціально-економічної діяльності й розвитку.

Отже, насамперед зафіксуємо, що в загальноісторичному плані Україна вистраждала свою власну державність, але попри десятилітні зусилля побудувати гуманітарно, соціально та економічно ефективніше суспільство в умовах своїх внутрішніх та зовнішніх реалій, нині перебуває, на жаль, у системно відсталому й концептуально розбалансованому стані.

Українське сьогодні є доленосним моментом – моментом істини для нашої держави та для її громадян. Це – момент початку активної боротьби за можливість побудови в нашій країні гідного життя. І тут абсолютною умовою варто вважати мобілізацію всіх сутнісних сил кожної людини як члена цього суспільства, кожної особистості як провідника найпотужніших сил у процесах діяльності й розвитку – сил духовності, моральності і творчого інтелекту.

Ми маємо усвідомити, що саме природно притаманні глибинно-сутнісні можливості людини і є основним глобалізуючим чинником у процесах соціально-економічного розвитку. Фундаментальна сутність процесів глобалізації взагалі полягає в її об'єктивно необхідній всезагальності та

природно закономірній універсальності, які треба лише належним чином усвідомлювати, враховувати й відповідно дотримуватись. Окремі ж спроби прагматиків усвідомити характер цих процесів з філософської точки зору, як правило, тільки ще більше «заганяють углиб» цю методологічно важливу проблематику. Зрештою, маємо деяку еклектику, яка, у свою чергу, породжує кризотворчу концептуальну плутанину. Така ситуація особливо несприятлива для суспільств так званого перехідного стану, зокрема для молоді української держави.

Доречно сказати, що хоч і дещо неочікувано, максима «інформація править світом» стала крилатим виразом сучасності. Вочевидь реальні й у принципі невідворотні феномени інтенсивної інформатизації та фактично суцільної глобалізації сьогодні змушують людство уважно й активно турбуватись про інформаційні ресурси, а також враховувати вкрай негативну, але цілком реальну загрозу інформаційно-інтелектуальних війн, про що буде докладніше сказано нижче. Світова еліта дедалі більше розуміє, що настали інші історичні часи та що будувати своє національне й загальнолюдське життя ми зобов'язані на цих, так глобально і так імперативно виявлених хвилях світового процесу. При цьому враховуючи, що весь світ і фактично кожну націю продовжує вражати жорстока методологічно-концептуальна криза, стосовно як сучасного, так і майбутнього розвитку [1, 7].

Щоправда, в останні роки відбулися знакові для новітніх історичних часів світового розвитку події глобального виміру – 2003 р. в Женеві, а 2005 р. в Тунісі збиралися представники понад 180 країн світу для розгляду проблем глобалізації та побудови так званого інформаційного суспільства.

Відзначимо також, що різного рівня міжнародні форуми із зазначених питань останнім часом набули систематичного характеру, які разом із практичними реаліями світогосподарського життя, переконливо засвідчують про глобальний характер і фундаментально вирішальну значущість процесів інформатизації всіх сфер світогосподарської діяльності й суспільного розвитку кожної нації.

Нині майже всі країни в тій чи іншій мірі опинились під хвилями інтенсивних інформатизаційних і глобалізаційних процесів. Уважний системно-науковий погляд на ці процеси показує, що в нових умовах аж ніяк не можна орієнтуватися лише на традиційні концепції соціально-економічного розвитку та на традиційний ресурсний потенціал. Взагалі можна сказати, що будь-який локальний прогрес, у т. ч. в національному вимірі, без урахування об'єктивно невідвратної інформатизаційної глобалізації, закономірно може закінчитись великим регресом. Все це зобов'язує нас поглибити розуміння необхідності розробки нових, більш адекватних часові підходів у сфері організації та управління соціально-економічними процесами [8].

Для українського уряду як власника визначальної частини ресурсів національного соціально-економічного господарства також настав «момент істини». Головними аргументами для такого висновку в контексті питання «як нам вирулювати?» в сучасному специфічному світі потрібно враховува-

ти не стільки внутрішні потреби нашого суспільства, скільки зафіксовані нами вище імперативні хвилі інтенсивної інформатизації та глобалізації світогосподарських процесів. Однак ні національна наука, ні різновекторний політикум, ні реальна економіка в достатньо обґрунтованій мірі нині не володіють відповідними до часу теоретично-концептуальними знаннями. Вже проголошені урядові програми стратегічного масштабу достатньо мірою ще не враховують зазначених чинників як вирішально найвпливовіших. Таким чином, у цих програмах, передусім, відсутні науково виважені пріоритетно-засадничі й стратегічні гарантії системно ефективного і безпечного, а отже стратегічно антикризового розвитку.

Таким чином, найактуальнішою проблемою для української держави є проблема подолання концептуальної кризи у сфері соціально-економічної діяльності й розвитку з урахуванням глобальних чинників. Треба наголосити насамперед на необхідності загальносистемного підходу при розгляданні цієї проблеми. Це зумовлено тим, що відповідно до розробленої автором системно-інформаційної методології дослідження та розгортання світогосподарських процесів, саме так звана інформаційна безпека розвитку (інформаційне забезпечення) фактично і є глобальним мірилом сфери успішної соціально-економічної діяльності, безпечного та ефективного розвитку на світовому, регіональному й національному рівнях [3].

Лише в системному визначенні людську діяльність можна вважати, як уже сказано, власне працею, тобто якщо вона цілеспрямована. Мета ж будь-якої діяльності об'єктивно закономірно формується лише на основі інформаційного ресурсу, точніше, з використанням цього ресурсу як ідеально-змістовного субстрату, що функціонально слугує людству єдиним орієнтиром на шляхах виживання й поступу в природному, цілком самозаконно-мірно існуючому речовинно-енергетичному середовищі.

Отже, можна зробити загальносистемний висновок, що інформаційно-цільовий ресурс є глобальною, природно закономірною основою розгортання всіх без винятку процесів діяльності й розвитку, системоутворювальним, системоутримувальним і, так би мовити, прогресоуможливлювальним чинником у системах творчої, гуманітарно й соціально доцільної праці людей [9].

Розглядаючи проблеми безпечної діяльності й антикризового розвитку кожного суспільства, ще раз нагадаємо класичну, методологічну думку про те, що навіть значний локальний прогрес суспільства в межах інформаційно помилкової системи зрештою закінчується великим занепадом. Це тому, що достовірна методологічна інформація функціонально завжди виступала пріоритетно стратегічним чинником і первинно-об'єктивним гарантом всебічної ефективності й безпеки у сферах економічної діяльності та соціокультурного розвитку сучасного людства. Про це яскраво і переконливо свідчить хоча б перебіг подій в останні століття нашої історії, наприклад, так звані ідеологічні, а насправді – інформаційні, війни [1].

У контексті теми цієї розробки, варто зауважити, що, окрім вивчення планетарно важливих проблем безпеки світового, регіонального й міжнаціонального розвитку, нині науковцями в різних сферах нашого соціально-економічного життя розглядаються також відповідні до їхнього фаху питання галузевої безпеки. Тут, починаючи з проблеми загальнонаціональної безпеки, комплексна проблематика безпечного розвитку розгалужується на політичний, соціальний, продовольчий, економічний, екологічний, енергетичний та інші напрямки забезпечення життєдіяльності.

Без сумніву, об'єктивно існують і багато інших, важливих для людей проблем забезпечення соціально-економічного життя, але кожна з них має свою конкретику як регіональну, національну або навіть соціокультурну специфіку. І власне кажучи, деякі політичні чи соціально-економічні проблеми українського суспільства аж ніяк не можна назвати глобальними. З іншого боку, зрозуміло, що кваліфіковане вирішення проблем забезпечення ефективного функціонування всіх життєво важливих підсистем кожного господарства об'єктивно й необхідно нині потребує, передусім, компетентності виконавців та управлінців як володіння ними відповідними інформаційними знаннями в глобальному вимірі, тобто, в тому числі й навіть передусім методологічно-концептуальною інформацією. Таким чином, саме ця потреба в фундаментальних, системно опрацьованих і функціонально надійних інформаційних знаннях і є глобальним виміром проблем пріоритетного стратегічно-ресурсного забезпечення всіх без винятку систем людської життєдіяльності. Саме за таким мірилом принципово можна досягти економічного успіху та рівня нашої національної конкурентоспроможності.

Чому саме проблема інформаційного забезпечення управлінсько-виконавчої сфери є всезагально найвпливовішою, або глобальною? Для відповіді на це запитання потрібно, насамперед, знати організаційно-управлінську сутність трудової діяльності та поведінки сучасної людини. Оскільки йдеться про інформаційний ресурс як критерій глобальності процесів людської діяльності, то необхідно викласти тут окремі положення теорії глобального соціально-економічного процесу на основі розробленої раніше системно-інформаційної методології й коротко проаналізувати глобальні механізми функціонування інформаційного ресурсу в системах економічної діяльності й суспільного розвитку [3].

Системно-інформаційна методологія людської діяльності та розвитку фіксує, передусім, фундаментальні, тобто найглибинніші основи соціально-економічного процесу, який тільки на таких загальносистемних підставах і можна назвати глобальним. Методологічно глобальною першоосновою цього процесу визначений матеріально-енергетичний субстрат, який принципово дає змогу людині шляхом праці досягати продуктивних результатів з метою задоволення своїх духовних, фізіологічних та екологічних потреб.

Вказаний субстрат циркулює власне в економічних системах виключно за об'єктивними законами, що пізнані природознавством, наприклад, за законами збереження речовини й енергії, та включені в науково-

інформаційну систему суспільства. Ці знання необхідні, тому що організувати цілеспрямований трудовий процес та доцільно керувати ним принципово можливо лише базуючись на глобальній інформаційній основі. Організаційно-управлінським, тобто доцільно-рушійним чинником тут виступає власне людина як трансінформаційно діючий суб'єкт у будь-якій системі праці, створюючи при цьому своєрідний мікропроцесуальний соціально-економічний цикл. Саме в цьому циклі найяскравіше виявляється глобальна функція ідеального за своєю змістовною сутністю інформаційного ресурсу, який у циклах свого функціонування підкоряється виключно людині компетентній. Оскільки ці загальні, коротко викладені системно-інформаційні принципи є методологічно універсальними в просторовому та часовому вимірах, то власне вони і становлять основні положення нової теорії глобального соціально-економічного процесу.

Щодо конкретних механізмів функціонування інформаційного ресурсу на глобально-фундаментальному рівні, то необхідно враховувати, так би мовити, «феноменологію» цього ресурсу в кожній сфері людського життя. Наприклад, у сфері реальної політичної діяльності на початковому етапі розробки кожного рішення глобально необхідним є забезпечення достовірним, історично перевіреним інформаційним ресурсом, тобто теоретичними знаннями і практичним досвідом. Але оскільки політичні рішення і для окремої людини, і для всього суспільства не є самоціллю, прийняті в інформаційному варіанті політичні рішення (засади, доктрини, концепції тощо) надходять далі, до конкретніших щодо життєво важливих потреб людей, наприклад, до законодавчої та виконавчої сфер. І вже на їх основі, і також в інформаційному варіанті розробляються конкретні закони або програми соціально-економічної діяльності. Програмно-цільову діяльність на кожному з етапів принципово забезпечує організаційно-управлінський персонал, який володіє відповідними інформаційними знаннями, тобто компетентними кадрами. Отже, проблеми безпеки на всіх напрямках людського життя глобально залежать від інформаційного ресурсу, загальні обсяги та достовірність (якість) якого, у свою чергу, залежать від творчої активності громадян як конкретних відповідальних (управлінських) суб'єктів суспільної діяльності, про ефективність якої сповіщає управлінців зворотний, знову ж таки системно-інформаційний зв'язок.

Таким чином, виконуючи функції системотворення та загальносистемного прямого й зворотного зв'язку в соціально-економічних процесах, інформаційний ресурс взагалі забезпечує всю організаційно-управлінську діяльність. У фундаментальному науковому, тобто глобальному вимірі ця функція нами визначена як інформаційно-цільове мікропроцесуальне випередження власне виробничого макропроцесу. Перманентне випередження реальних процесів соціально-економічної діяльності в мікропроцесуальних, тобто інтелектуально-інформаційних циклах – це і є контрольна-координаційна або організаційно-управлінська діяльність із забезпечення соціально-економічного життя.

В результаті системних досліджень виявлено ще одну фундаментальну та глобальну за значенням і впливом функцію інтелектуально-інформаційного ресурсу – це власне транстехнологічне прискорення виробничих процесів. Глибинна сутність ефекту прискорення процесів людської діяльності в усіх сферах на шляхах інтелектуально-творчої та інноваційно-технологічної діяльності на глобальній інформаційній основі практично стверджена реальною економікою як її фундаментальний показник – продуктивність праці.

Дослідженнями також встановлено, що інформаційний ресурс людства, будучи ідеально-глобальною, функціонально орієнтуючою основою діяльності й розвитку, практично виступає єдиною платформою поділу й інтеграції праці, всезагального управління соціально-економічними системами. Для цього в глобальному вимірі нами розроблена відповідно забезпечуюча системно-інформаційна теорія грошово-ринкового та правового саморегулювання суспільного життя, а також загальносистемно, тобто глобально всебічно виважені принципи і критерії побудови об'єктивно й невідворотно грядущого інформаційного суспільства [7, 9].

Однак для узагальнення викладених концепцій, потрібно дати відповідь на запитання: Яка ж небезпека очікує людей та їх спільноти, якщо вони в наш новітньо-історичний час, в системно і науково достатній мірі не усвідомили глобально вирішальної ролі й пріоритетно стратегічного значення інформаційного ресурсу в процесах своєї життєдіяльності і розвитку?

По-перше, людство як загальнопланетарний або національний суб'єкт діяльності в умовах дефіциту такого усвідомлення, як зрозуміло з викладеного, не зможе повною мірою враховувати найвпливовіші чинники ефективного й безпечного розвитку, що врешті-решт закономірно й неминує призведе принаймні до повного розвалу сталих систем забезпечення соціально-економічного життя, не кажучи вже про національну конкурентоспроможність.

По-друге, велику небезпеку становить недостатнє усвідомлення фундаментальних механізмів функціонування інформаційного ресурсу в умовах практично випереджальної комп'ютеризації та інших форм технологічної інформатизації світової господарської діяльності, які надпотужно прискорюють більшість життєво важливих, але методологічно та концептуально (всебічно) не обґрунтованих соціально-економічних процесів. Це закономірно може призвести до формування «критично-вибухової маси» не лише в технологічно-виробничій та екологічній, а й у соціально-психологічній сферах.

По-третє, методологічно не усвідомлене й технологічно прискорене використання інформаційного ресурсу в системах суспільної праці цілком закономірно формує диспропорції в процесах розвитку, насамперед, породжуючи дефіцит функціонально вкрай необхідних достовірних і достатньо усвідомлених працездатними людьми інформаційних знань. Можна сказати, що навіть навпаки – така ситуація активно сприяє накопиченню недоброякі-

сної інформації, яку треба вважати небезпечною дезінформацією. Це закономірно, вирішальною мірою негативно впливає на процеси людської праці й може призвести аж до глобально катастрофічних наслідків у життєвому середовищі.

І, нарешті, потрібно усвідомити, що найнебезпечнішим для людей може виявитись надмірне викривлення психоінформаційного простору як життєво найважливішого екологічного показника в інтелектуальній, духовній та морально-правовій сферах. Це стосується насамперед практично вже розгорнутих по всьому фронту соціокультурного середовища інформаційно-інтелектуальних «війн» на глобальному, міжнародному та національному рівнях. Адже саме передній фронт дій як початково-спрямовуючий гарант гуманітарно-соціальної ефективності кожної системи людської діяльності формується на глобально найвпливовішій інформаційній основі. А засоби так званої масової інформації, здебільшого, некоректно ні стосовно достовірності повідомлень, ні щодо компетентності та здоров'я користувачів інформації, ні стосовно питань безпеки на всіх рівнях, несвідомо або ж цілком спрямовано намагаються дезорієнтувати сучасну людину.

Зауважимо, що, попри неминучість катастрофічно небезпечних наслідків поведінки сучасного людства в навколишньому середовищі, в т. ч. соціально-психологічному просторі, глобально найважливіша проблема відповідальності ще фактично навіть не поставлена.

Але, виходячи з викладених тут основних положень системно-інформаційної методології й теорії глобального соціально-економічного процесу, ми висловлюємо своє бачення проблем вирішення міжнародної, регіональної, національної та особистісної безпеки в таких пропозиціях:

1. Світовому співтовариству, особливо українському суспільству й уряду, необхідно визнати і науково-методологічно усвідомити факт невідворотного наступу інформатизаційної ери в цивілізаційних процесах розвитку сучасного людства, як перший етап системного вирішення проблем безпеки соціально-економічного життя.

2. Усвідомити шлях цивілізаційно обґрунтованого планетарного й національного єднання людей на основі системно-інформаційної глобалізації у сферах духовності, менталітету та самоуправління працею і розвитком. Системно-суттєве розуміння його суті дасть змогу сформувати відповідну до часу методологічно-концептуальну базу ефективної діяльності, конкурентоспроможного та безпечного соціально-економічного розвитку.

3. На найвищому рівні органів міжнародного та національного самоуправління, потребує розгляду питання оздоровлення, всебічного захисту і насамперед творчого підживлення єдиного соціо-психо-інформаційного простору. Це дасть змогу поступово наблизитись до вирішення проблем подолання глобально небезпечного ефекту дезінтеграційної напруги світу, породженої надмірно розгалуженими, гуманітарно впливовими, але мето-

дологічно неконтрольованими процесами диференціації наук, поділу і спеціалізації в сучасних складних системах суспільної праці.

4. Глобальні проблеми конкурентоспроможності й інформаційної безпеки в українському суспільстві, з точки зору використаної нами методології, приховані, насамперед, у неухважному ставленні держави до науково-освітньої сфери, особливо до сфери фундаментальної науки як головного виробника доброякісного інформаційного ресурсу. Саме без інтенсивного розвитку науки й освіти нині неможливо позитивно сприймати й ефективно використовувати потужні хвилі об'єктивно невідвратної глобалізації. Отже, фактично неможлива побудова інформаційного суспільства і, навіть, реалізація вже проголошеної урядом, але системно необґрунтованої політики інноваційного розвитку. Така політика для нашої держави є небезпечно ризикованою, тому що сьогодні вона вже повинна мати глобально найвпливовіший інформаційний вимір та світову конкурентоспроможність.

З огляду на це, зауважимо, що в умовах повної відкритості українського суспільства щодо процесів інтенсивної інформатизації та глобалізації світогосподарського життя, не можна проводити безконтрольну і нескоординовану політику так званого інноваційного розвитку саме з причин наявності концептуальної кризи. Інакше це буде повторенням періоду так званої економічної лібералізації, коли за відсутності фахівців з ринкового господарювання, де навіть принцип «дозволено все, що не заборонено законом» спрацьовує позитивно, в реаліях українського суспільства він призвів до правового нігілізму, «тіньової економіки» та багатьох інших негативів. Подолати ці негативи буде дуже важко, оскільки вони органічно вплетені в певні самопобудовані системи і нині набули неабиякої інерції [11].

Щодо проголошеної політики інноваційного розвитку треба насамперед застерегти, що на етапі фактично вибухового інформаційно-глобалізаційного становлення світової економіки не можна розраховувати лише на самопливний режим творчої праці в соціально-економічній сфері. Недостатньою буде навіть традиційна форма «державної організації творчої активності мас». У цьому випадку потрібна системно організована національна політика побудови реальної (дієвої) інноваційної економіки на сучасній методологічній основі з урахуванням існуючих реалій і тенденцій світового розвитку. Саме такою і є системно-інформаційна методологія, яка передусім визнає інформацію та інтелект як глобальні за впливом резерви побудови інноваційної економіки.

Глобальну значимість інформаційного ресурсу в усіх процесах соціально-економічного розвитку ще раз ствердимо тим, що саме цей ресурс реально є надзвичайним і повноважним представником самозаконмірно чинного матеріально-енергетичного світу. Абсолютно незалежні від людини закони існування цього світу «вимагають» від суб'єктів діяльності лише їх ретельного вивчення та дотримання, виходячи з історично сформованої людством інформаційної картини світу. Зрозуміло, що недосконала система інформаційного забезпечення соціально-економічних процесів неминуче бу-

де погіршувати їхню ефективність. Незважаючи на думку про «виробничу силу науки» як генерального виробника інформаційного ресурсу, в тому числі методолого-концептуального, цей ресурс можна вважати продуктивним лише за умови його надходження у виробничі процеси. Однак потрібно враховувати, що в саме виробництво він потрапляє не безпосередньо, а через технологічні розробки суб'єктів творчої інтелектуальної праці, які «буквально змушені» перманентно вдосконалювати ці технології, становлячи таким чином саму сутність процесів інноваційної економіки. З огляду на це, головною умовою має бути усвідомлення нашими управлінцями принципу необхідності комплексної реалізації програмових завдань інноваційної політики, тобто лише в єдиній системі глобально впливових і пріоритетно вирішальних чинників: «інформація + інтелект + інновації».

Розглядаючи проблематику інноватизації конкретної української економіки з точки зору запропонованої автором системно-інформаційної методології, ми повинні бути переконані, що принципово саме така трансформація здатна не лише зміцнити нашу державу й поліпшити життя громадян, а й вивести наше господарство на рівень світової та регіональної конкурентоспроможності. Та зробити це можна лише за рахунок винаходів і широкого запровадження високопрогресивних наукомістких технологій як у сфері виробництва, так і в закладах інституційного управління національними економічними процесами. А це означає не що інше, як перехід на рейки побудови інформаційного суспільства, як свідчення адекватно кваліфікованого сприйняття Україною світових, об'єктивно невідворотних глобалізаційних хвиль.

Отже, ми повинні зробити загальносистемний надвисновок про загальну необхідність відповідально поставитись до ситуації, що склалась у світі та нашій державі, розпочати кардинальну зміну науково-інформаційної, освітньо-підготовчої й технологічно-виробничої політики, сповідуючи пріоритетні стратегії інтенсивного розвитку цих сфер. Цілком зрозуміло, що тут, передусім, потрібно звернути особливу увагу на інститути інтелектуальної власності, проблеми стимулювання й розвитку ринку результатів активно творчого, тобто передусім інформаційно-інноваційного забезпечення, процесів діяльності в усіх галузях національного господарства.

Якщо звернутись до ключового слова «конкуренція», то з філософсько-методологічної, вже загальноприйнятої точки зору (за винятком явища «псевдоконкуренції» або за визначенням антимонопольних структур – «несумлінної конкуренції»), конкуренцію визнають як творчу взаємодію між окремими особистостями, спільнотами, державами, регіонами, блоками і навіть між системами світового масштабу. Ми з вами добре пам'ятаємо, що видатні методологи всіх часів і народів, починаючи мабуть з античної доби, цей феномен називали саме діалектикою розвитку. Тобто, потрібно визнати, феномен конкуренції є специфічним стимулятором налагодження активнотворчого процесу в сфері соціально-економічної діяльності, та може слугувати дуже потужним важелем здобуття конкурентоспроможного стану нашого суспільства [4, 7].

Таким чином, пріоритетно найактуальнішою потребою і найближчим завданням для України та її науково-управлінського істеблїшменту є всебічне доопрацювання відповідної до часу та національних потреб системно-інформаційної методології діяльності й глобально конкурентоспроможного розвитку, а також розробка на основі цієї методології національної доктрини інформаційно-економічної безпеки, які в загальносистемному плані слугуватимуть каталізаторами процесів суверенно-державного, динамічно прогресуючого соціально-економічного життя, а отже, специфічною інформаційною «булавою» для українського уряду.

Література

1. Всемирная история экономической мысли. В 6-ти томах. – М.: Мысль, 1988.
2. Декларация тысячелетия ООН // Основные положения. – М.: Информцентр, 2000.
3. Скаленко А. К. Глобальные резервы роста: информация + интеллект + инновации. К.: Интеллект, 2002. – 428 с.
4. Бэк У. Что такое глобализация? – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.
5. Скаленко А. К. Глобализация и информатизация – объективно неотвратимые волны современного мирового процесса // Економічний часопис XXI. – 2002. – № 10.
6. Скаленко А. К. Глобализация XXI: реалии и концепции // Діалог цивілізацій: протиріччя глобалізації. Матеріали II Всесвітньої конференції. – К.: МАУП, 2003. – 376 с.
7. Скаленко О. К. Глобальні критерії побудови інформаційного суспільства // Визвольний шлях. – К. – 2003. – № 6.
8. Мойсеев Н. Н. Человек и ноосфера. М.: – Молодая гвардия, 1990. – 351 с.
9. Доктрина информациологического развития человечества в XXI в. – М. – Н. Й., 2001.
10. Практика глобализации: игры и правила новой эпохи. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 344 с.
11. Сорос Дж. Криза глобального капіталізму. – К.: Основи, 1999. – 259 с.
12. Сучасна цивілізація: гуманітарні й соціальні аспекти. – К.: НІСПД, 2004. – 459 с.

Стаття надійшла до редакції 28 листопада 2007 р.